

Odeeffannoo STD

STD Summary - Oro

STD Gabaabinaan

AASXESSA FIMUL'ATA

Yoo mul'ata armaan gadii kana qabaatte kiliinika dhaqii dooktoran mariiyaddhu

Dubartii:

- Dhangala'i foolii qabu qaama kee keessaa yoo bahe
- Dhagni dubartii kee yoo si gube, yoo si hooksiise
- Dhiiga adafii'n ala ta'e karaa dhagna kee yoo si bahe
- Yammuu dhiiraa wajjin ciistu nannoo dhagna keetii si dhukkuba yoo ta'e
- Naannoo dhagna keetii dhukkubbii walirraa hin citne yoo sitti dhagaa'ame

Dhiira:

- Malaa ykn dhangala'a biroo meeshaa kee keessaa yo bahe

Dubartirrattis Dhiirarrattis:

- Madaa naannoo qaama saala, afaan ykn hudduu
- Guba ykn dhukkubbi yammuu fincaanamu ykn sagaraa taa'amu
- Mul'ata utaalloo fakkaatu, dhaqna gubaa, qorrisiisaa akkasumas dhukkubbi
- Dhiita (gudeedduu keessaa)

Yaadadhu:

- STD baayyeen mul'ata hin qabani
- Yeroo biroo immoo mul'atni isaa ni bada STD n garuu achuma tura
- Namootni tokkoo tokko yoo dooktorri isaanii dhiiga fuudhee ilaale achumaanis STD ni ilaala jedhanii amanu. Haa ta'u malee kun sirrii miti. Yoo shakkii STD qabaachuu qabaatte dooktora ifaatti itti himi
- Xiinxalli gadameessaa dubartiiratti yammuu godhamu STD mul'achuu dhiisuu ni danda'a. Namootni dhirris dubartiinis shakkii yoo qabaatan dooktora isaanii himuu qabu

HAALA DADDARBIINSA ISAA

STD baayyee haala armaan gadiitiin daddarbu:

- Quunnamtii saalaa karaa dhagna dubartiidhaan
- Quunnamtii saalaa afaaniin
- Quunnamtii saalaa hudduudhaan
- Lilmooshii hashiidhaaf, qaama uruudhaa fi tumaadhaaf wal-harkaa fuudhanii fayyadamuu
- Haadha dhibamtuurraa gara daa'ima reef dhalatteetti

XAAXAWWAN/BOODDEE

Yoo osoo hin yaalamin hafe STDn waan armaan gadii fiduu danda'a:

- Cimuu fi baayyee dhukkuubsaa ta'uu danda'a
- Qaama dhaqnaatti miidhaa dhaabbataa fida
- Dubartiinis dhiiris ijoollee dhabuu danda'u
- Namoota si waliin quunnamtii saalaa godhan hundatti dadde
- Daa'ima reefuu dhalatte miidhuu ni danda'a. dhibee cimaa ykn du'a itti fiiduu ni danda'a
- Dhukkuba onnee, ija jaaminsa, garaa ciniinnaa akkasumas miidhaa sammuu ykn du'a ni fida

ITTISA

Odeeffannoo daddarbiinsa STD xiqqeessuuf fayyadan:

- Quunnamtii saalaa karaa dhagna dubartii, afaaniin ykn hudduudhaan gochuu dhiisuun ittisa isa gaarii dha

- *Latex kondomiitti* sirriitti maa'ii itti yoo ba'ame daddarbiinsa HIV ittisuuf baayyee fayyada. Akkasumas *kondomiitti* sirriitti fayyadamuun daddarbiinsa STD ni xiqqeessa
- Madaan naannoo qaama saalaatti dhalatuu fi HIV'n naannoo latex *kondomiidhaan* aguugametti dhalachuu ni danda'u. Naannoo hin aguugamnettis ykn hin ittisamnettis dhalachuu danda'u. *Latex kondomiin* yoo sirriitti itti maa'ii bahame daddarbiinsa dhibee *genital herpes*, wurdee, Murmuraa fi HIV xiqqeessuu ni danda'a. Dabalataanis *latex kondomiitti* fayyadamuun HIV waliin wal-qabatanii dhibee wwan jiran waan akka golfaa (cancer) gadameessaa hir'isuuf ni fayyada
- Quunnamtii saalaa afaaniin qaama dhiiraa luugde yoo goote *latex kondomiitti* fayyadami
- Quunnamtii saalaa afaaniin dhagna dubartii arraabdee ykn karaa hudduu hojjetee ittisa *latex* fayyadami (laastikii ilkaani ykn kondomiitti lamatti kutiiti)
- Nammi ati quunnamtii saalaa waliin gootu STD hin qabu yoo siin jette/dhe illee *kondomiitti* fayyadami (namootni baayyeen seenaa saala isaanii hin beekani ykn immo mul'inaan namaa waliin hin haasa'ani)
- Nama STD qaba jedhamee shakkamu wajjin tasumaa quunnamtii saalaa hin godhin
- Lakkoobsa namoota quunnamtii saalaa waliin hojjetu xinneessi
- STD dhaan qabameera jettee kan shakkitu yoo taate dooktora ykn kiliinika kee bira dafii deemiiti ilaalami
- Yoo STD qabaachuu kee barte nama waliin quunnamtii saalaa gootutti dafii himi
- Namootni sii wajjin quunnamtii saalaa godhanis akka ilaalaman fi akka dawaa fudhatan gorsiin
- Yoo ati nama quunnamtii saalaa sirriiti godhu taate waggaa al-tokko ykn waggaa al-lama xiinxala STD godhaddhu
- Yoo *kondomiin* dhiiraa argamuu baate *koondomiin* dubartii inni qaama ishee keessa galu dhukkuba saalaa ittisuu ni danda'a

DAWAA/YAALA

Yoo STD itti saaxilamteetta ta'e:

- Dooktora ykn dhiyeessaa meedikaalaa bira xiinxalaa fi dawaa dhaaf dhaqi
- STD hedduun qoricha *antibiotics* jedhamuun fi dawaa biroodhaan waan badaniif yaalami
- Manatti ofii keetiin dawaa hin fudhatin (ajaja dooktoraa malee)

ODEEFFANNOO KANARRAA YOO BARBAADDE TEESOO ARMAAN GADIITIIN QUUNNAMI:

Infectious Disease Epidemiology, Prevention and Control Division
Minnesota Department of Health
P.O. Box 64975
St. Paul, MN 55164-0975
(651) 201-5414; (651) 201-5797 TTY; www.health.state.mn.us

Daandii hatattamaa Karoora Maatii Minnesotaa
(Minnesota Family Planning and STD Hotline)
1-800-783-2287 Sagalee/TTY; (651) 645-9360 (Magaalaa); www.stdhotline.state.mn.us

Daandii hatattamaa kan mootummaa guutuu CDC, STD tiifi AIDS
(CDC National STD and AIDS Hotlines)
1-800-232-4636; 1-888-232-6348 TTY; www.cdc.gov